

Autor ovih redaka dobro se sjeća da je nekada na vijestima sa radija čuo: "A sada sport i šah". Kao da se time htjelo indirektno reći - šah je nešto različito od sporta.

Postoji mnogo ljudi koji imaju jednostavan argument koji kaže - šah nije sport zato što se sjedi; u nijednom sportu se ne sjedi; osim toga, u šahu ne postoji tjelesni napor, a karakteristika svakog sporta je značajno fizičko naprezanje i kretanje.

Ova dva argumenta djeluju uvjerljivo i čini se na prvi pogled da bi porota ili sudija mirne savjesti mogli donijeti "presudu" da šah nije sport. Uostalom, to misle i 4 članice Evropske unije - Velika Britanija, Belgija, Irska i Švedska, koje nemaju finansiranje šaha iz javnih sredstava.

Međutim, upitajmo se onda zašto ostale 24 države članice Evropske unije priznaju šah kao sport.

Šahovski podrugljivci bi mogli primjetiti da se u streljaštvu leži pa je ipak sport. Može se prigovoriti i igračima golfa da zapravo šetaju po travnjacima i čavrljaju s publikom, a ipak su priznati kao sport.

10 argumenata u prilog tezi da je šah sport

1. Međunarodni olimpijski komitet priznao je šah kao sport 2000. godine. Na Azijskim igrama u Dohi 2006. i u Kini 2010. šah je bio službeno zastupljen. Tokio je za Olimpijadu 2020. službeno pozvao šah i bridž da upute kandidaturu za nastup u razmatranje. Rusija lobira za uključivanje šaha u program Zimskih olimpijskih igara;
2. U Evropskoj uniji šah je priznat kao sport u 24 države;
3. U svojim zemljama prvaci svijeta u šahu Višvanatan Anand, Veselin Topalov i Magnus

Karlsen birani su za sportistu godine;

4. Šah ima sve vidove takmičenja i borbu za bodove;
5. Šah ima službenu instituciju prvaka svijeta, koja datira od 1886. godine;
6. Šahovska partija traje do 7 sati i traži se izuzetna psihološka i fizička kondicija. Po nekim autorima, šah je intelektualni boks;
7. Šah ima precizan sistem vrednovanja rezultata, koji je razvijen 1960. godine, i koji, adaptiran, koriste golf i još neki drugi sportovi;
8. Svaki sport ima mentalnu komponentu. U suštini, svaki sport je strateška igra u kojoj je više ili manje izražena fizička komponenta;
9. Postoji kodeks ponašanja i igrači su se dužni da se ponašaju u skladu sa strogim pravilima po kojima se kažnjava varanje. Postoji čak i dopinška kontrola;
10. Šah je globalni sport koji se igra na cijeloj planeti, bez obzira na pol i dob, U šahu se nadmeću i slijepe, kao i osobe sa drugim vidom invaliditeta.

Njemački velemajstor Helmut Pfleger je 1979. godine izveo značajan eksperiment tokom velemajstorskog turnira u Minhenu, uz saradnju mnogih sportskih, medicinskih i istraživačkih organizacija. Šahistima su tokom partija mjereni puls i krvni pritisak.

Tim mjerenjima je ustanovljeno da su dobijeni rezultati usporedivi sa naporima drugih profesionalnih sportista tokom takmičenja (npr. u streljaštvu, golfu, automobilizmu), odnosno da odgovaraju nivou aktivnosti koji je do 3 puta veći od onoga koji instrumenti pokazuju kada osoba miruje, odnosno pasivno sjedi. Pasivno sjedenje je uzeto kao jedna od referentnih vrijednosti, pošto šahisti po pravilu sjede dok igraju svoje partije.

Puls je značajno varirao tokom partije. Po pravilu, rastao je sa napetošću koju je proizvodilo iščekivanje da protivnik odigra svoj potez, odnosno u pozicijama u kojima se igrač borio sa teškoćama. Stres je bio uporediv sa onim koji se javlja kod takmičara u streljaštvu, motociklizmu...

Fizički izazovi

Istraživači sa američkog univerziteta Templ u Filadelfiji proveli su fiziološko istraživanje, koje je pokazalo da je gubitak vode usljed znojenja izazvanog naporima koji nastaju tokom šahovske partije direktna posljedica visoke energetske potrošnje koja se javlja kod šahista.

Ovog puta vrijednosti su bile uporedive sa najtežim fizičkim izazovima. Događalo se, naprimjer, da velemajstori za vrijeme partije koja traje 7 sati izgube i više kilograma!

Srđan Šale (IM)